

MARIBORSKI DELAVEC

Političen list.

Naročnina znaša:

Z dostavljanjem na dom ali po pošti K 5.50 mesečno.
četrtletno K 16.50.
Če si pride naročnik sam v upravnništvo po list: Mesečno K 5.—. — Inzerati po dogovoru.

List izhaja vsak delavnik po 4. uri popoldne z datumom drugega dne.

Posamezna številka stane 30 vin.

Uredništvo in uprava:

Narodni dom (vhod iz Kopališke ulice)

Telefon št. 242.

Politično junaštvo.

V torek se je v Narodnem predstavništvu vršilo glasovanje o zaupnici vladi. Čeprav so se opozicionalne stranke pripravljale ves teden, da spravijo vlado v zadrego in do odstopa, vendar se jim to ni posrečilo in vlada je dobila večino glasov. Najbolj junaško se je pri tem obnašal Jugoslovanski klub, katerega večino tvorijo pristaši Slovenske ljudske stranke. »Slovenec« o tem poroča: »S posebno napetostjo so se danes na vseh straneh zasledovali koraki Jugoslovanskega kluba. Pri glasovanju je prvi oddal svoj glas dr. Korošec. Ko se je zaslíšal njegov »proti«, je zašumelo na obeh galerijah. Jugoslovanski klub je držal svoj sklep tajno do zadnje ure.«

Kakor znano, je vsled trmoglavosti bivšega ministrskega predsednika in voditelja radikalcev Protiča in pa dr. Korošca prišlo do koncentracijskega ministrstva. Ker se pa nahaja naša država v zunanjepolitičnem kakor tudi v notranjepolitičnem oziru v najbolj kri-

tičnem položaju, se je Demokratična zajednica rada odzvala pozivu regenta Aleksandra ter skupno s socialnimi demokrati sestavila vlado. Ta nova vlada je sestavila program, ki ga hoče v interesu države in njenega prebivalstva izvesti, in je apelirala na vse stranke, naj jo podpirajo pri tem težavnem in odgovornem delu.

Vsak dober Jugoslovan, ki je prečital program nove vlade, mora odkrito priznati, da bo naša država na znotraj še le tedaj zgrajena, kadar bo ta program do zadnje pičice izvršen. To vedo tudi poslanci Slovenske ljudske stranke, ki sede v Jugoslovanskem klubu. Vedo še več, namreč, da so ravno te ure za našo državo v zunanjepolitičnem oziru najvažnejše. In vendar so odrekli pomoč ministrstvu, ki hoče izvršiti program, brez katerega naša država sploh ne more obstojati.

Jugoslovanski klub je izdal na slovensko ljudstvo nekako poslanico, v kateri je točko za točko prepisal program demokratično-socialistične vlade, ter izjavil, da se hoče boriti za te

točke, ki pomenjajo dobrobit naroda in države. Toda s svojim glasovanjem v torek je Slovenska ljudska stranka jasno pokazala, da ji ne gre za dobrobit naroda in države, marveč edinole za njene strankarske namene, kakor je bila to vedno njena navada. To se vidi že iz onega stavka poslanice, kjer Gostinčar pretaka bridke solze za svojim ministrskim stolčkom.

Videli smo dr. Korošca velikega, ko je kakor prorok oznanjeval Jugoslavijo in ni poznal ne juda ne farizeja. V torek se je pa pokazal majhnega, zelo majhnega politika, ki v hrbet strelja.

Cel teden se je skrival v svoji sobi ter koval načrte proti ministrstvu, ki je v najbolj kritičnem času vzelo na regentov ukaz v roke krmilo one Jugoslavije, ki jo je po mnenju Slovenske ljudske stranke ustvaril ravno on, dr. Korošec. Če pri ustvarjanju naše države, naše Jugoslavije ni šlo za stranke, če so tedaj roko v roki nastopali klerikalec, socialist in liberalec — zakaj bi zdaj dva izmed teh

Veliki mogul.

Angleški spisala A. K. Green.

(Dalje).

(37)

»Gospod Fairbrother je ravnokar zaspal«, je rekel. »Je sicer proti disciplini, in jaz bom prosil gospodično Serro, da mi oprostí, toda če mi hočete obljubiti, da ne boste niti govorili niti nemira delali, vam bom dovolil, da za hip pogledate v šotor, kar bo mesto večerje.«

»Obljubim vam to«, sem rekel nato.

Povedal me je k vhodu v šotor, zašepetal strežajki besedo v uho ter mi potem dovolil, da sem pogledal v šotor. Kar sem videl, je bilo enostavno, toda napravilo je velik vtisk na me. Lastnik palače, mož, katerega so milijoni manj pomenjali, nego sitromaku, kakor sem jaz, ravno toliko tisočakov, ta mož je ležal na improviziranem ležišču iz suhe trave, zavít v konjsko odejo, in tudi pod glavo ni imel nič boljšega nego drugo zvito konjsko odejo. Poleg njega je sedela strežajka na neke stvari, ki je izgledala kakor krivo odsekano drevesno steblo. Blizu njene roke je bil precej ploščat kamen, na katerem sem zagledal več steklenic z zdravili in par drugih stvari, ki so bile za najpotrebnejšo oskrbo bolnika neobhodno potrebne.

To je bilo vse. S temi par besedami sem povedal vso zgodbo. Eno moram vse-kakor še omeniti: ta enostavni, tritisoč čevljev ali več nad morskó gladino postavljeni šotor milijonarjev je imel to prednost, celo napram njegovi veliki hiši v New Yorku: razgled. Tako, kakor je bolnik zdaj ležal, obraz proti dolini obrnjen, mu je bilo treba le oči odpreti, da je od panorame, ki je bila pred njim, vžival ves razgled. Bilo je krasno, naj si bo zjutraj, opoldne ali zvečer, krasno! Toda vprašam se, ali bi ne zamenjal z veseljem tega samo za en pogled na zidovje svojega doma!

Ko sem hotel oditi, je nekoliko zmajal z glavo, tako da je nekoliko zdrknila na stran ruta, ki jo je imel ovito okoli brade in vratu. In tako sem mogel za hip videti sivo glavo in upadeno lica velikega finančnika. Dal bil je zelo bolan. To sem mogel celo jaz potrditi. Če bi dobil dovoljenje, stavil mu eno izmed premnogih vprašanj, ki sem jih imel na jeziku, tedaj bi dobil kot odgovor le fantazije v vročici se nahajajočega bolnika. Zdaj ni bilo mogoče prodreti skozi oblake, ki so obsenčevale njegovo inteligenco. In jaz sem bil zdravniku le hvaležen, da me je o tem prepričal.

Povedal sem mu to ter se mu zahvalil v toplih besedah, ko sva bila že dovolj daleč od šotorja oddaljena. Njegov odgovor se je

glasil zelo prijazno, čeprav ni skušal prikri-vati, da je komaj čakal na moj odhod. Pogledi, s katerimi je gledal proti solncu, so govorili dovolj. In ker ga nisem nameraval še nadalje nadlegovati, marveč se kmalu zopet vrniti, sem šel k svojemu konju, da ga odvežem.

Zdravnik me je zadržal, kar me je zelo iznenadilo.

»Vi ne morete danes zvečer od tukaj proč«, je dejal, »vaš konj se je udaril.«

Zdravnik je imel prav. Nekaj ni bilo v redu z levo sprednjo nogo konjevo. Ko jo je zdravnik preiskaval, je prišel ravnatelj. Soglašal je z zdravnikom. Na tem konju nisem mogel več danes ponoči jahati v Santa Fé. Ni mi treba še pripomniti, da me je ta mala nezgoda zelo olajšala. Niti najmanjšega poželenja nisem imel, priti danes v Santa Fé. Vendar se mi ni niti sanjalo, kaj bom še to noč doživel.

Dali so me ravnatelju v oskrbo, toda prej me je zdravnik še posvaril.

»Ne povejte nikomur«, je končal, »zakaj ste prišli. Niti besedice o newyorški tragediji, če vam je kaj ležeče na življenju gospoda Fairbrotherja!«

»Niti besedice«, sem ga zatrdil.

Nato je odšel.

(Dalje priti)

dveh ne smela sodelovati pri vladi, ko je država dograjena?

Mislili smo, da bomo našli v tem velikem času velike ljudi, pa smo našli majhne. Pred seboj vidimo one poslance iz avstrijske zbornice, ki so izpodmikali ministrom stolčke, če se ta ali ona klerikalna zahteva ni izpolnila oziroma če se je ta ali ona liberalna želja izpolnila. Torkovo glasovanje je povedalo vse. Slovenska ljudska stranka je zopet odkrila svoj pravi značaj.

Naloga naše stranke pa je, da dela in dela za dobrobit naroda in države, ker so jima drugi pomoč odrekli.

Političen pregled.

Iz Beograda. Seja narodnega predstavništva. — Dr. Korošec organizator protivladne opozicije. Torkovo sejo narodnega predstavništva so pričakovali z največjim zanimanjem. Galerije so bile nabito polne. Navzoči so bili vsi ministri razen zunanjega ministra dr. Trumbića. Najprvo je odgovarjal min. predsednik na razna očitanja od opozicijske strani. Posebno ugoden vtis je naredil oni pasus govora ministrskega predsednika, s katerim se s tako pristržno zahvalnostjo spominja Rusije in njene pomoči. V nadaljnjem govoru je ministrski predsednik povdarjal, da njegova vlada ni strančarska in je pobijal neutemeljene očitke glede združitve bivše srbsko-hrvatske koalicije z nekdanjimi srbskimi opozicijskimi strankami. Izjavil je, da so to združitve povzročili v prvi vrsti radikalci sami, ki so razširili svojo organizacijo preko mej nekdanje kraljevine. Ko je ministrski predsednik omenil, da delo radikalcev ni odkritosrčno za narodno ujedinjenje, je nastal v dvorani velik nemir in z ene kakor z druge strani so se slišali ostrí medklki. Spor je postajal čimdalje bolj oseben. Radikalni poslanci so obsuli poslanca Valerijana Pribičevića z očitaji, da njegov brat Milan agitira za republiko. Nemir je bil čimdalje večji. Predsednik je moral sejo prekiniti. Po zopetni otvoritvi je izjavil ministrski predsednik na podlagi stenografskega zapisnika, da so radikalni poslanci napočno umeli nekatera njegova izvajanja. Njegova očitanja niso bila namenjena vsem radikalcem kot takim, marveč v prvi vrsti šovinističnemu radikalnemu glasilu »Zastavi« v Novem Sadu. Naposled je dejal, da bo vlada

delala po geslu, ki stoji na križu srbskega pokopališča na Krfu in se glasi: »Za pravdu i slobodu!« Poslanec dr. Miladinović je v osebni pripombi odgovarjal na izvajanja ministrskega predsednika. Izjavil je, da za narodno pisanje tega in onega lista ne morejo biti odgovorne stranke. On sam je v narodnem predstavništvu že večkrat v imenu svoje stranke nastopil za narodno ujedinjenje. In to je važnejše, kakor to, kar pišejo posamezni listi. Tudi Stojan Protić se je oglasil še enkrat k besedi in izjavil, da ne veruje trditvam ministrskega predsednika, češ, da je Pašić sam protežiral notranjega ministra Pribičevića. On sam pa se je izprva res toplo zavzemal zanj in ga imel za najmožnejšega člana koalicije, katero je smatral kot najsposobnejšo stranko, da stvari most med Srbi in Hrvati. Danes pa more priznati, da se je v Pribičeviću motil in da se z njim ne da delati. Naposled je Protić ponovil, da on in njegova stranka nista nasprotna koncentracijskemu kabinetu. Nato je sledilo glasovanje, katerega so se udeležili tudi vsi ministri. Poslanec Agatanović je nato predlagal, naj se preide na dnevni red: Narodno predstavništvo jemlje na popolno zmanje vladno deklaracijo in prehaja na dnevni red. Za vlado je glasovalo 127 poslancev, proti pa 119 poslancev. Beograjsko meščanstvo je izid glasovanja pozdravilo z veseljem. Značilno je, da sta za vlado glasovala tudi Draža Pavlović in Stojanović, dva najuglednejša politika radikalnih disidentov. Pri glasovanju je manjkalo 20 članov vladnih strank, ki so po državnih poslih v inozemstvu. Zelo mučen vtis je napravilo na vso javnost, da je bil pravzaprav dr. Korošec organizator opozicije, ki je še le v zadnjem hipu pokazal svojo barvo. Videli bomo zdaj prave Jugoslovane, ki hočejo tudi delati za procvit naše države, ne pa iskati le nimbus in pa lovorjevih vencev.

Dnevne novice.

50 letnica tyrdke M. Berdajs. 1. septembra t. l. obhaja trgovina M. Berdajs na Grajskem trgu v Mariboru svojo 50 letnico. To je danes ne samo ena najstarejših slovenskih trgovin ampak sploh najstarejša trgovina v Mariboru. Gospod M. Berdajs je bil že od začetka svoje samostojnosti v Mariboru znan kot zaveden in miroljuben Slovenec, ter posebno kot dober in soliden trgovec zelo priljubljen med prebivalstvom tu in na deželi. Bil je star in agilen član naše čitalnice, kakor tudi soustanovnik in dolgoletni odbornik Posojilnice ter Narodnega doma. Svojo družino je vzgajal v zdiavem narodnem duhu. Leta 1898 je umrl ter zapustil dobro upeljano trgovino svojemu sinu Vilkoču, ki ji še danes vodi kot tako neizpremenjeno naprej. Gospod Vilko Berdajs je pa ravnotako

vojaško obleko, so začeli okoli Zemuna, Pazove, Karlovca itd. zopet predrzneje ropati. V četah po 6 in več mož se oglašajo sedaj tu sedaj tam ter z orožjem v rakah zahtevajo denar. Ako jim ljudje ne ugrade takoj ter jim ne dajo denarja, kolikor zahtevajo, jih bijejo, pa tudi umore. Včasih zahtevajo tudi po stotisoč kron. Ker nosijo vsi ti zlikovci srbsko vojaško obleko in nastopajo kakor da so redni vojaki, marsikje ljudstvo njihova nasilja po krivici pripisuje srbskemu vojaštvu.

Roparji pobegnili iz ječe. Iz zapora okrožnega sodišča v Banjiluki je 18. t. m. pobegnilo 15 nevarnih roparjev, ki so razorožili straže in odnesli štiri puške. Roparski kolovodja Sarić je s par tovariši napadel ključarja Bakulića, ga zvil v odejo in dobro pretepel; nato mu je vzel ključe, ga zaprl v sobo, potem pa odklenil vrata ostalim tovarišem, nakar so skupno pobegnili. Beg so takoj opazili in začeli roparje zasledovati. Prišlo je do spopada, v katerem je policija enega roparjev ranila in prišla, dočim so vsi ostali ušli.

Napad na železnico. Iz Beograda poročajo: V noči od 18. na 19. avgusta je zgorel lesen most med železniškima postajama Vranja in Vranjska Banja, na mestu, kjer gre železniška proga najbližje bolgarske meje. Pre-

mičen ter odločen mož in se je vedno zavzemal za narodno korist. Tudi on je že dolgoletni član ter odbornik Posojilnice, predsednik podružnice Ljub. Kred. Banke., kakor tudi soustanovnik danes tako močnega in uglednega Slov. trgov. in obrtnega društva, po kojem društvu je začela posebno zadnja leta cveteti naša slovenska trgovina in obrt. Ti uspehi kazali so se najbolj pri nastoju naše mlade države. V tem oziru gre toraj tudi velik del zasluge tem možu. Sedaj pa ob 50 letnici obstanka trgovine čestitamo gosp. Vilko Berdajsu ter mu želimo še nadalje mnogo uspeha na polju trgovine. V narodnem oziru naj pa dela ravno tako trdno naprej kakor do sedaj. Hvalježnost mu ne bode izostala. — Slovenski trgovci.

Pesek v oči — ljudstvu. Današnji »Slovenski Gospodar« pravi: »Naš Jugoslovanski klub sicer ni stopil še na stran opozicije, ampak stopal bo samostojno pot državo osrečujočega dela...« To pravi danes, čeprav dobro ve, da je Jugoslovanski klub kakor en mož glasoval proti vladnemu programu, ki ga isti »Slovenski gospodar« imenuje kot važnega in prepotrebne, in da je dr. Korošec organiziral vso opozicijo proti vladi. Povejte rajše ljudstvu odkrito, kako so stvari. V najbolj nevarnem času za državo, ko je ljudstvo v največjih potrebah, v največjih skrbih, so poslanci Slovenske ljudske stranke začeli podirati ono, kar smo komaj zgradili, ter delati proti vladi, ki hoče vse sile napeti, da spravi državo v red. Ali niso dr. Korošcu tudi ponujali ministrskega portfelja, toda ga ni hotel sprejeti. Izza plota streljati je mnogo lažje, nego resno delati.

Siegejevi spakedrani plakati o njegovem mestnem kino še vedno strašijo po mestu. Da pokaže svoje spoštovanje do Slovencev, je dal slovenski del plakatov napraviti za polovico manjši nego je nemški. Ali res ni moči, da bi se to nesramno zasmehovanje slovenskega naroda, ki se javno vrši, enkrat za vselej končalo. V Ljubljani se je moralo tudi nemško gledališče ukiniti in bi se tukaj kinematograf ne.

„Doslednost“ Zdravstvenega odseka Deželne vlade za Slovenijo in Istro. Marsikom bo morda iz poprejšnjih časov še znano, da je bilo nastavljanje slovenskih zdravnikov v javnih bolnicah skoraj nekaj nemogočega in neverjetnega. Tem neverjetneje pa je dejstvo, s kakimi ničevimi pretvezami se takorekoč izpodi slovenske zdravnike iz bolnic pod sedanjo upravo. Evo fakta! Dobil sem pred nekaj dnevi odpoved službe kot sekundarni zdravnik javne bolnice v Mariboru od Zdravstvenega odseka za Slovenijo, ktero priobčim dobesedno. »Zdravstveni odsek za Slovenijo in Istro Vam s 1. septembrom t. l. odpoveduje službo sekundarija na občni javni bolnici v Mariboru. Ker ste aktivni vojaški zdravnik in Vam torej po določilih naredbe št. 309 z dne 24. januarja

iskava na podlagi pričevanja dveh prič je dognala, da sta dve neznani osebi, ki sta govorili bolgarsko, polili most s petrolejem in ga zažgali. Most je bil dolg 20 m in je ves zgorel, ker se je potok posušil. Vsled tega je direktna zveza Niš—Solun za nekaj dni prekinjena. Bolgari so leta 1915 železniško zvezo s Solunom pretrgali na istem mestu, ker so most z dinamitom razstrelili.

Iz ječe je pobegnil glasoviti hajduk Milan Krstić, ki je več mesecev paševal in ropal v okolici Srem-Karlovca. Minole binkoši so ga ujeli in zaprl v Subotici, od koder je sedaj ušel in se vrnil na prejšnje pozorišče svojega roparskega delovanja, katero sedaj nadaljuje.

Kako so delali mažarski boljševiski. Potniki, ki prihajajo iz Baranije, pripovedujejo, da potegnejo vsak dan iz Donave veliko število mrtvecev, ki jih prinaša Donava z Mažarske. Njih število baje tako narašča, da so oblasti odredile, naj se jih ne vlači več iz vode.

Nezgoda na morju. Iz Novorosika poročajo, da je neki turški parnik, otovorjen s sladkorjem, kavo in živili, na potu iz Carigrada v Batum, zadel ob mino ter se potopil.

Zakaj umre toliko otrok že v prvem letu starosti? Vsled predsodkov staršev, zlasti mater, da je alkohol hranivo in krepi.

Po svetu.

Boj z Italijani na Gorenjskem. Nedavno so v Sorici na Gorenjskem domači fantje v gostilni prepevali slovenske pesmi. Italijani so poslali nad nje 80 oboroženih vojakov. Fantov je bilo le 20 ter niso hoteli na ukaz nehati peti. Nastal je boj, v katerem so bili Italijani pošteno tepeni ter so morali bežati s častnikom vred. Imeli so 7 ranjenih.

Samomor nesrečnice. — Žrtev italijanske pohotnosti. V Roču v Istri, kjer še vedno gospodujejo Italijani, se je odigrala žalostna igra. Mlado učiteljico Prodani so našli v njenem stanovanju mrtvo. Nesrečnica se je zastropila z lizolom. Imela je razmerje z nekim italijanskim častnikom. Nesrečnica je postala noseča in je tudi razentega spolno obolela. Iz obupa in sramote si je končala mlado življenje.

Zagonetna smrt. V Belovaru so našli v nekem kanalu mrtvo moško truplo. Mrtvec je 180 cm visok in 30 do 40 let star. Njegovo perilo je zaznamovano s črkami F. C. Truplo je ležalo že več mesecev v kanalu, vendar se je pa dalo še dognati, da je bil umorjen.

Zeleni kadri, ki obstoje večinoma iz vojaških beguncev, ki so si znali preskrbeti srbsko

t. l. Ur. l. ne gre dvojna plača (vojaška in civilna), odj. adejo v Vašem slučaju vsi posledki v razpisu za sekundarske službe določenega odpovednega roka. Iz besedila tega odloka je torej razvidno, da je glavni vzrok te odpovedi dvojna plača. Ali sploh še eksistira danes človek, ki smatra takozvani znesek K 164 — za mesečno plačo, kakor so jo imeli oziroma jo imajo še vedno sekundarni zdravniki v bolnicah? Zdravstveni odsek naj blagovoli vzeti tudi na znanje, da nisem niti prosil za sprejem v skupno armado kot aktivni zdravnik in da do danes kot tak tudi nisem sprejet. Zdravstvenemu odseku v Ljubljani pa mora biti dobro znano, da je imenoval kljub tej naredbi št. 309 zdravnike, ki se nahajajočasno ravnatako v vojaški službi, tudi za funkcionarje v civilnih bolnicah in to v času, ko je veljala ta naredba že nekaj mesecev, z drugimi besedami, da dobivajo torej tudi ti zdravniki dvojno plačo, vojaško in civilno. Dokaz torej, da so vzroki za tako odpoved absolutno ničevi odnesno, da je postopanje Zdravstvenega odseka pristransko. Odpoved službe je dobil istočasno z menoj tudi tov. dr. V. M. z motivacijo, da tudi njemu ne gre dvojna plača, ker je rezervni zdravnik in v vojaški službi. Če velja ta naredba za dva, naj se takoj uveljavi tudi za druge. Gospoda, malo več doslednosti! Dr. J. M. in dr. V. M.

Trgovski gremij v Mariboru opozarja vse trgovce, da se vrši dne 30. t. m. ob 19. uri v Gambriusu zelo važno zborovanje, ker se bode končno razpravljalo: 1. o plači nastavlencev; 2. o nedeljskem počitku; 3. o določitvi delavnih ur. Ker je to zborovanje zelo važno, naj se tega zborovanja vsak zanesljivo udeleži.

Važna in koristna akcija za dijake in one ki jih sprejmejo. Ker je mnogo najboljših dijakov brez zadostnih sredstev in bi morali radi tega prekiniti ali celo popolnoma opustiti nadaljne študije in ker je mnogo dijakov, ki so morali s stariši vred zapustiti svoje domače kraje, ter se nahajajo sedaj v zelo mučnem položaju, se namerava večja akcija v tem smislu, da se preskrbe dobrim dijakom brezplačna stanovanja ali brezplačna hrana, in kjer to ni mogoče vsaj znižane cene. Za Maribor je prevzelo podpisano društvo nabiranje tozadevnega materijala za prihodnje leto. S tem si usojamo naprositi vse one rodbine, krčmarje ali posestnike primernih prostorov, ki bi hoteli ali iz dobre volje ali iz praktičnih razlogov prevzeti enega ali več dijakov na hrano ali stanovanje, da blagovolitjo to prijaviti na naslov: Narodne obrane v Mariboru. Povdarjamo, da pridejo za Maribor v poštev učiteljski in realci. Praktičnih razlogov, kateri pridejo v poštev posebno v Mariboru, je mnogo. Tako so bile vse šole v Mariboru dosedaj le nemške in so odrasli ljudje kakor tudi mladina v slovenščini zelo slabo podkovani. Dobro znanje slovenskega jezika je sedaj pri nas neobhodno potrebno. Ali ni najlepša prilika s sprejemom enega ali več slovenskih dijakov pridobiti svojim otrokom dobrega inštruktorja v slovenskem jeziku? Ali ni za trgovca velike koristi imeti v hiši človeka, kateri je zmožen v pravilni slovenščini spisati trgovsko pismo ali anonco, napraviti eden ali drugi prevod iz enega jezika v drugi jezik? Tudi sama konverzacija bode marsikomu v veliko korist, ker se je dosedaj naš jezik neopravičeno in naravnost lahkomišelno zanemarjal. Prosimo pa vse one, ki so v položaju prevzeti katerega dijaka na hrano ali stanovanje, da ne presojajo to zadevo samo s stališča lastnih koristi, temveč tudi z dobrohotnega namena, kajti tu gre za pomoč takim revežem, ki naj postanejo svojčas naši kulturni delavci, katerim pa trenutno primanjkuje zadostnih sredstev. Zahteve dijakov so zelo skromne. Na priglasih naj se navede število dijakov in kaj se jim hoče nuditi. Podpisano društvo se bo potrudilo ugoditi željam vsakogar in bo dodelilo primernega dijaka.

Za jesensko zasedanje mariborske porote, ki se začne 22. septembra, so izzrebani sledeči porotniki: 1. Glavni porotniki: Anton Petz, posestnik v Dobrenju, Jurij Maček, posest-

nik v Kamnici, Ivan Perko, posestnik v Kamnici, Anton Lorenčič, posestnik in kovač pri sv. Martinu pri Vurbergu, Alojz Jager, posestnik v Gornjem Jakobskem dolu, Franc Schönwetter, posestnik in trgovec na Ploderšnici, Blaž Urbas, posestnik na Sjemenu, Alojz Judar, posestnik v Slatinskem dolu, Matija Peklar, veleposestnik in gostilničar v Spodnjem Jakobskem dolu, Peter Grušovnik, posestnik in gostilničar na Boču, Franc Wresner, posestnik v Svetjnu, Alojz Zel, posestnik v Ciglencah, Franc Primec, posestnik in gostilničar v Hotinji vasi, Franc Jančar, gostilničar v Pobrežju pri Mariboru, Anton Hoste, posestnik v Radvanju, Franc Petelinc, posestnik v Gaberniku, Janez Debelak, posestnik v Poljčanah, Franc Vehovar, veleposestnik in gostilničar v Cigonci, Ivan Omulec, posestnik pri sv. Antonu v Sl. gor., Ludovik Kosar, posestnik v Gornjem Porčiču, Jožef Murko, kmet na Bišu, Matija Županič, kmet v Hajdinu, Tomaž Bezjak, posestnik na Polenšaku, Franc Skrbinšek, orožniški stražmojster v. p. in posestnik v Selah, Ivan Lukman, veleposestnik v Brebrovniku, Jakob Praprotnik, kmet v Pušencih, Ivan Tomažič, veleposestnik na Vitanu, Anton Slavič, kmet v Bučočevcih, Franc Rudolf, kmet v Radoslavcih, Josip Čagran, posestnik in gostilničar v Vučji vasi, Anton Sattler, posestnik v Grabnošu, Ivan Lančič, klepar v Gornji Radgoni, Karol Kreft, kmet pri sv. Jurju ob Ščavnici, Edward Draxler, pek in posestnik na Muti, Franc Zgerm, posestnik in lesni trgovec v Vuhredu. II. Nadomestni porotniki: Ignac Božič, krojač, Martin Ertl, dimnikar, Franc Fridau, gostilničar, Ferdinand Greiner, trgovec, Josip Schwab, delikatenski trgovec, Ignac Tischler, trgovec, Ivan Vesenjok, zavarovalnični zastopnik in Karol Worsche, trgovec, vsi v Mariboru.

Kaznovan hujskač. Sredi meseca januarja t. l. je na vlaku od Špilja do Maribora sin bivšega ptujskega župana Jožefa Orniga, posestnik Pavel Ornig hujskal proti naši državi, češ če so se na Koroškem z uspehom uprli Nemci zoper jugoslovanske vojake, zakaj pa se še na Štajerskem ne bi. Radi tega je bil aretiran in v soboto se je vršila druga razprava proti Ornigu, pri kateri je bil radi pregreška po § 305 kaz. zak. obsojen na 10.000 K denarne kazni, v slučaju neiztirljivosti na 21 dni zapora. Naši Nemci bodo morali sčasoma uvideti, da v naši državi nimajo samo pravic, ampak tudi dolžnosti.

Konjska tatova prijeta. Tista dva tata, ki sta posestniku Petru Mesarecu pri Sv. Juriju v Slov. goricah ukradla dva konja in jih spravila v Nemško Avstrijo, sta že pod ključem. Posestniškega sina Šipeka je aretiralo naše orožništvo v Dobrenju, hlapca Štifterja pa orožništvo v Cmureku.

Tatvina sladkorja v Ptujju. Koncem julija so v neki noči neznani tatovi vlomili v skladišče veletržca Senčarja v Ptujju in mu ukradli 40 vreč sladkorja. Storitcem so prišli na sled, ko so hoteli sladkor prodati. Šest jih že sedi v preiskovalnem zaporu v Mariboru, drugi pa v Ptujju.

Ruško pevsko društvo priredi v nedeljo dne 31. t. m. veselico s petjem in gledališkima predstavama »Če sta dva...« in »Krojač Fips«. Začetek točno ob 17. uri.

Zagoneten slučaj. V noči na 20. avgusta t. l. (od torika na sredo) je izginila v hotelu »Pri Zamorcu« gđna. Iva Švajger na čuden način. Oblečena je bila v belo bluzo in modro krilo ter je imela rdeč klobuk. Mogoče ima tudi kako rano. Če kdo o stvari kaj ve, naj se zglasti pri preiskovalnem sodniku dr. Turato, okrožno sodišče, soba šte. 95.

Izdaja mlečnih kart se bode vršila v soboto dne 30. avgusta od 8.—11. ure predpoldne.

Ameriška pomoč. Izkaznice pozneje javljenih otrok se izdajo v soboto dne 30. avgusta od 11.—12. ure predpoldne.

Umetnost in književnost.

Iz gledališke pisarne. Abonement na sedeže in lože je odprt. Vsakdo, ki želi biti aboniran, naj se v svojem interesu po-

trudi z naročilom, dokler ne bo prepozno. Abonement se deli na A in B. Vsak abonement obsega po 54 na novo uprizorjenih predstav, ter ima dvakratno prednost. Prvič: Abonent ima pri vsaki predstavi zagotovljen oni sedež, ki se mu najbolj dopada in ki si ga sedaj lahko poljubno izbere. Drugič: Vstopnina je v abonementu cenejša kakor sicer. Točne informacije glede cen abonementa in v vseh drugih gledaliških vprašanjih daje ravnateljstvo Slov. gledališča, ki se nahaja v gledališkem poslopju. Uradne ure od 10.—12. dop. in 14.—18. pop.

Vpisovanje v dramatično šolo. Vse one dame in gospode, ki se žele posvetiti igralskemu poklicu opozarjamo, da se je vpisovanje v dram. šolo že pričelo. Kakor hitro se zglasti zadostno število gojenk in gojencev se otvori šola. Poučeval bode ravnatelj gledališča gospod Hinko Nučič. V interesu gledališča bi bilo želeli, da se zglase vse dame in vsi gospodje, ki imajo veselje do igralske umetnosti. Pridite vsi! Dobrodošli! Vpisovanje se vrši v gledališki pisarni vsak dan dopoldne od 10.—12. in popoldne od 16.—19. uri.

Zadnje vesti.

(Posebna telefonska in brzojavna poročila »Mariborskemu delavcu«).

Mirovna pogodba z Nemško Avstrijo.

Pariz, 27. avgusta 1919. Večji del nemškoavstrijske mirovne pogodbe je v nacionalni tiskarni že izgotovljen. Ameriški delegati so se nekoliko nepovoljno izjavili o tem, da niso francoski delegati pri finančnih željah Italije zmernejše nastopili.

St. Germain, 27. avgusta 1919. »Temps« poroča, da je najvišji svet danes dopoldne pod predsedstvom Clemenceaua presodil ter sprejel izpremembe glede gospodarskih klavzul avstrijske pogodbe. Kakor poroča »Journal des Débats«, so mnenja o gotovih, Avstrijo se tičočih vprašanjih v najvišjem svetu še vedno tako deljena, da menda še ne bo tako kmalu prišlo do konca diskuzij. Minilo bo še več dni, predno bo pogodba izročena.

Zmešnjave na Ogrskem.

Dunaj, 27. avgusta 1919. Položaj v Budimpešti se je tako poostiril, da se ne more več računati s sestavitvijo normalnega kabineta. Vprašanje vojaške diktature v Budimpešti bo od ure do ure akutnejše. Razen diktature pride zdaj edino še direktorij vpoštev. V zadnjem slučaju bi v tem direktoriju sodelovali voditelji posameznih strank in tudi neustrankarski politiki. Ti bi ne imeli drugega dela, nego pripravljati volitve. Po sedanjem položaju so znaki za monarhistično večino (?). Vsi kmetje, mnogo meščanov, klerikalno dijaštvo in častniški zbor stoji na strani Friedricha in Jožefa. Sedaj je na krmilu na vsem Ogrskem krščanskosocialna stranka kot reakcija proti komunizmu, ki ga je vse prebivalstvo smatralo kot vladno židov. Protisemitsko gibanje postaja na Ogrskem od dne do dne nevernejše.

Budimpešta, 27. avgusta 1919. Danes ponoči bodo najbrže sestavili končni kabinet s Friedrichom kot min. predsednikom. Kabinet bo brezbarven.

Protestanti vstopili v krščansko-socialno stranko.

Budimpešta, 27. avgusta. V strankinih lokalnih krščanskosocialne stranke se je včeraj popoldne konstituirala protestantovska skupina te stranke, ki je izjavila, da se morajo v sedanjih razmerah vse krščanske konfesije združiti v krščanskosocialni stranki. Min. predsednika Friedricha so pozvali, naj nadaljuje svoje patriotično delovanje. Sklep so sporočili tudi antantni komisiji.

Boj proti sovjetski Rusiji.

Bukarešta, 27. avgusta. Romunski fiskovni urad poroča: Danes ponoči so prebile romunske čete na besarabski fronti boljševiško fronto ob Dnjestrju na več strategično važnih točkah. 400 rdečih gardistov je bilo ujetih.

Obrtni in trgovski vestnik.

Furnir za mizarje. Mizarji, kateri imajo hlode pripravljene za rezanje furnirja, naj to javijo uradu za pospeševanje obrta v Ljubljani, ki je v dogovoru s »Slavonija, društvo na dionice za industrijo drva v Brodu«, da prevzame ta rezanje furnirja za ceno 20 vinarjev za kvadratni črevelj. K tem stroškom pridejo še stroški za dovoz in odvoz, ki znaša za prevoz 1 vagona Ljubljana—Brod in nazaj K 1.854.—. Rezanje furnirja se izplača le, ako se odpošlje celi vagon (10 m³) lesa, katere množina odgovarja ca. 100.000 kvadratnim čreveljem furnirja.

Trgovina z lesom. „Neue Züricher Zeitung“ piše: Nemška Avstrija je izdala naslednja določila glede izkoriščanja državnih in zasebnih lesnih zalog. Za kub. meter lesa mora avstrijski prodajalec sedaj tirjati: 180 lir, 110 švicarskih frankov, 135 francoskih frankov, 55 holandskih goldinarjev, 5.50 funt šterlingov, 21 dolarjev. Pod tem cenami se ne sme prodajati. Les je tako seveda zelo drag. Kot vzgled bodi navedeno, da doseže avstrijski eksport ceno 423 K od mejne postaje. Odtegne se mu 4 K za deželno lesno poslovalnico, 2 K 50 v za pisarno za blagovni promet, 25 K približno za vozino, 20 K kot pavšalni znesek za nakupne in prodajne izdatke. Neto skupilo na mejni postaji je torej približno 371.5 K. Kakšen je razgled za lesno trgovino v inozemstvo pri takih cenah!

Laneno blago. Neka švicarska firma naznanja trgovski in obrtni zbornici v Ljubljani, da ima velike množine lanenega blaga na razpolago, katero se lahko takoj prevzame. Naslov te firme dobe zainteresirani z zbornični pisarni.

Dražba volne. Dne 19. septembra bo prodala na javni dražbi uprava ekspropriiranega veleposestva E. Festetiča v Čakovcu 2000 kg volne. Tozadevni razglas, ki vsebuje vse podrobnosti in vzorec volne, je interesantom v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani na vpogled.

Dovolitev za nakup živil. Ministrstvo za prehrano in obnovo dežel v Beogradu je izdalo nastopne dovolitve za uvoz živil v Slovenijo: I. Knezu v Ljubljani 2 vagona pšenice; Fr. Matheis v Brežicah 5 vagonov moke, 3 vagona koruze (I); Fran Paulin v Ljubljani 2 vagona graha, 5 vagonov pšenice, Ivan Filipčič v Brežicah 8 vagonov koruze, 2 vagona fižola, en vagon moke; Neskovič iz Beške v Celje 1 vagon ječmena; Gregorič & Komp. iz Ljubljane v Pečuh 10.000 kg. loja; Aleksander Grundner, Zreče pri Konjicah 2 vagona koruze, 1 vagon pšenice; Janko Popovič v Ljubljani 500 komadov svinj, 200 komadov goveje živine, dva vagona masti; Gustav Stieger v Celju 1 vagon moke; Dragotin Vesenschev v Konjicah 3 vagona pšenice; Vincenc Jamnik v Spodnjem Dravogradu 5 vagonov koruze in 2 vagona pšenice; L. Gutenberger v Mežici 1 vagon pšenice in 1 vagon koruze; Josip Rosenberg v Mariboru 20 vagonov ovs, 5 vagonov ječmena, 5 vagonov graha in 10 vagonov pšenice; Viktor Wogg v Celju 1 vagon koruze; Josip Ornik v Ptuj 1 vagon moke; Karl Wesenschev v Konjicah 6 vagonov koruze in 4 vagona pšenice; pivovarnar Goetz v Mariboru 5 vagonov ječmena; Vinko Majdič v Kratju 20 vagonov pšenice; okrajni gospodarski urad v Celju 2 vagona koruze, 3 vagona ovs in en vagon pšenice; Momčilović iz Siska v Maribor 20 vagonov koruze; Josip Rosenberg v Mariboru 15 vagonov koruze; Jug v Št. Petru v Savinjski dolini 1 vagon koruze; tvrdka Franc in Matheis v Brežicah 5 vagonov koruze; Ivan Boehm v Framu 1 vagon koruze in 1 vagon pšenice; Peter Majdič v Celju 50 vagonov pšenice in 30 vagonov koruze; Anton Jurca v Ptuj 1 vagon moke; A. Kolenc v Celju 10 vagonov koruze; I. Stieger v Celju 1 vagon koruze; A. Šarabon v Ljubljani 45 vagonov pšenice, 20 vagonov koruze in 5 vagonov ječmena; Lazar Jelbič iz Zenice za Pliberk 2 vagona ovs, 5 vagonov koruze in 3 vagona pšenice; vojna zveza v Ljubljani 53 vagonov pšenice, 120 vagonov koruze in 15 vagonov prosa.

Odvetnik

dr. Matej Osenjak

naznanja, da se je preselil iz Gradca v Maribor in da ima svojo **odvetniško pisarno**

v Marijini ulici št. 10

(poprej pisarna dra. Karla Faleschinija).

Telefon št. 112.

3-1

V družbi: Odvetnik dr. Franjo Lipold.

Odvetnik

dr. Franjo Lipold

naznanja, da se je **preselil** s svojo odvetniško pisarno v Mariboru iz Freihaus ulice št. 2

v Marijino ulico št. 10

(poprej pisarna dra. Karla Faleschinija),

Telefon št. 112.

V družbi: Odvetnik dr. Matej Osenjak.

Razglas.

Z rešenjem g. ministra voj. in morn. pov. i. P. št. 1254 od 10. avgusta t. l. se je odredilo, da ostaneta v šolskem letu 1919/20. na vojaški realki v Mariboru samo VI. in VII. razred.

Gojenci, ki so dovršili V. ali VI. razred, vstopijo v VI. ozir. VII. razred pod pogojem, da se pisмено zavežejo, da vstopijo po dovršenih študijah na realki v nižjo šolo vojne akademije. Kdor se ne zaveže, se odpusti iz šole.

Bivši gojenci I., II., III. in IV. razreda, ki so po tem rešenju odpuščeni iz vojaške realke v Mariboru, bodo imeli pozneje, ako bodo izpolnili ostale zakonite pogoje, prednost pri sprejemu v nižjo šolo vojne akademije, kar se jim bo zdaj v spričevala zabilježilo. Zato naj vpošljejo spričevala zadnjega tečaja, da se jim to vpiše.

Gojenci, ki so letos dovršili VII. razred našega zavoda in hočejo stopiti v nižjo šolo voj. akademije v Beogradu, naj to svojo željo nemudoma javijo pisмено voj. realki v Mariboru, oni, ki to željo ne javijo, so odpuščeni iz vojaških šol.

Vsi bivši gojenci, ki so s tem rešenjem odpuščeni iz voj. realke v Mariboru, naj pošljejo takoj vso erarično obleko in opremo zavodu, da ne bodo imeli vsled tega neprilik.

Fouk v šolskem letu 1919/20. se začne 15. septembra, ponavljalni izpiti za gojence I., II., III. in IV. razreda od 1. do 10. (po izpitu se pošljejo takoj domov), a za gojence V. in VI. razreda od 10. do 15. septembra.

Novi gojenci se ne bodo sprejemali.

Kr. vojaška realka v Mariboru.

Komandant:

Vlast. S. Jakovljevič, pukovnik.

Med. univ.

dr. France Toplak

ordinira za ženske bolezni, porodništvo in splošne bolezni od 1. septembra t. l. naprej

v Mariboru, Glavni trg šte. 18

od ½9.—10. in od ½15.—16. (½3.—4.)

Valentin Maček

tovarna slamnikov, slamnatih čevljev, solnov in podplatov, slamnatih vrvic, slamnatih ceckerjev itd. itd.

Domžale, Kranjsko

sprejema tudi v popravilo filcaste klobuke vseh vrst za gospode in gospe.

Priporočam se p. n. trgovcem in modistkam.

5-4

Raznašalci časopisov

Invalidi, dobe lep zastužek. Zglase naj se v upravnistvu „Mariborskega delavca“.

V zalogi »Tiskovne zadruge« v Mariboru je izišla brošura

„Jugoslovanska mučenika Zrinski in Frankopan“

Spisal Matija Pirč, profesor v Mariboru.

Brošura stane 1.—K, s poštnino 1'05 K. Dobi se v vseh knjigarnah. Šolskim vodstvom pri večjih naročilih 10% popusta.

Zlet Mariborske sokolske župe v Ptuj dne 7. septembra 1919.

Agitirajte za „Mariborskega Delavca“ in med prijatelji našega tiska za „Tiskovno zadruge“ v Mariboru.

Restavracija „Križev dvor“

Topla in mrzla jedila. Vsak dan sveže pivo. Izborna vina.

Sobe za tujce.